

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

*Decizia nr. 28 din 21 martie 2023 cu privire la candidatura lui Valentin CAISÎN,
Candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii*

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare “Comisia”) a deliberat în privat la 6 martie 2023 și la 21 martie 2023. Membrii participanți au fost:

1. Herman von HEBEL
2. Victoria HENLEY
3. Nadejda HRIPTIEVSCHI
4. Vitalie MIRON
5. Nona TSOTSORIA

Tatiana RĂDUCANU a fost recuzată în acest caz și nu a participat.

Comisia emite următoarea decizie, care a fost adoptată în acea dată:

I. Procedura

Valentin CAISÎN, care activează în prezent în calitate de avocat în cadrul Cabinetului Avocatului „Valentin Caisîn” (“candidatul”), s-a aflat pe lista candidaților remisă de Parlament în adresa Comisiei la 9 iunie 2022 în vederea evaluării pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

Candidatul a fost numit în funcția de judecător pe termenul inițial de cinci ani la 28 februarie 2011, pentru a activa la Judecătoria Bălți. La 26 septembrie 2014, candidatul a demisionat din funcția de judecător. Pe parcursul anilor 2015-2017, candidatul a activat în calitate de avocat-stagiar și jurisconsult la Baschet-club „Edilitate” și la SRL „Bioprotect”. Candidatul a primit licența de avocat la data de 12 iunie 2017. În anul 2017, candidatul a înființat Cabinetul Avocatului „Valentin Caisîn”, în cadrul căruia acesta activează până în prezent.

La 21 iunie 2022, Comisia a trimis candidatului un chestionar privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 5 iulie 2022. Candidatul a transmis Comisiei chestionarul completat la 3 iulie 2022.

La 27 decembrie 2022, Comisia a trimis candidatului o solicitare pentru completarea și depunerea până la 3 ianuarie 2023 a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). Declarația include, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. Candidatul a transmis Comisiei declarația completată la 3 ianuarie 2023.

Comisia a obținut informații din numeroase surse pentru a evalua integritatea financiară și etică a candidatului. Sursele din care s-au obținut informații cu privire la candidații evaluați au inclus,

Bld. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, Etaj/Floor 12, Birou/Office #1200 secretariat@vettingmd.com
Chisinau, Moldova MD-2004 tel:
+373 22 820883

În general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, instituții financiare, instituții publice, surse deschise precum rețelele de socializare și reportajele jurnalistice de investigație și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. A fost verificată corectitudinea și relevanța tuturor informațiilor primite.

În cazul în care au fost depistate probleme din declarația candidatului, chestionarul privind integritatea etică și din informațiile colectate, acele probleme au fost abordate în întrebări scrise adresate candidatului și în timpul audierilor în ședință publică.

Comunicarea scrisă cu candidatul:

La 31 ianuarie 2023, Comisia a trimis candidatului o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea 11 întrebări, inclusiv 31 de subîntrebări și 20 de solicitări de documente suplimentare. Comisia a solicitat candidatului prezentarea răspunsurilor la respectivele întrebări până la date de 4 februarie 2023. Candidatul răspuns în termenul solicitat la 4 februarie 2023 la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate. Candidatul a prezentat informații suplimentare la 7 februarie 2023.

La 13 februarie 2023, Comisia a trimis candidatului a doua rundă de întrebări, care a constatat din trei întrebări, inclusiv opt subîntrebări și cinci solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Comisia a solicitat candidatului prezentarea răspunsurilor la respectivele întrebări până la date de 15 februarie 2023. La 15 februarie 2023, candidatul a transmis răspunsurile sale la întrebările Comisiei din cea de-a doua rundă, încadrându-se în termenul solicitat, și a prezentat majoritatea documentelor solicitate.

La 21 februarie 2023, Comisia a trimis a treia rundă de întrebări, care a constatat din cinci întrebări, inclusiv 12 subîntrebări și șapte solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 23 februarie 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate. Candidatul a indicat că informațiile suplimentare vor fi furnizate atunci când vor fi disponibile.

La 24 februarie 2023, Comisia a trimis a patra rundă de întrebări, care a constatat dintr-o întrebare, inclusiv trei subîntrebări și trei solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 26 februarie 2023, la toate întrebările și a furnizat toate documentele solicitate.

Candidatul nu a solicitat accesul la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și, prin urmare, nu a primit materialele.

La 6 martie 2023, candidatul a participat la audieri în ședință publică a Comisiei.

Candidatul a prezentat informații suplimentare la 9 martie 2023.

II. Cadrul normativ privind evaluarea

Evaluarea de către Comisie a integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de *integritate etică* dacă:

- a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
- b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
- c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

O serie de versiuni ale codurilor de etică au fost aplicabile judecătorilor în perioada de timp cuprinsă de evaluare. Codurile au fost: *Codul de etică profesională al judecătorului*, adoptat la Conferința judecătorilor din 4 februarie 2000, *Codul de etică al judecătorilor*, aprobat prin decizia Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 la 29 noiembrie 2007, *Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului*, aprobat prin decizia nr. 8 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 septembrie 2015, modificat prin decizia nr. 12 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 martie 2016, precum și *Comentariul la Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului*, aprobat prin decizia Consiliului Superior al Magistraturii nr. 230/12 din 8 mai 2018. Din 2018, *Ghidul Integrității Judecătorilor*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 318/16 din 3 iulie 2018 este o altă sursă relevantă în scopul evaluării aspectelor de integritate judiciară.

De asemenea, Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară, adoptate de Grupul Judiciar pentru Întărirea Integrității Justiției ca Proiect al Codului de Conduită Judiciară de la Bangalore 2001 și astfel cum au fost revizuite la Masa Rotundă a Președinților Curților Supreme din 25 – 26 noiembrie 2002 și aprobate de Consiliul Economic și Social al Națiunilor Unite, rezoluția 2006/23 („Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară”) oferă îndrumări relevante.

Avizul nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind principiile și regulile care reglementează conduita profesională a judecătorilor, în special etica, comportamentul incompatibil și imparțialitatea, adoptat la 19 noiembrie 2002 („CCJE (2002) Op. N° 3”) oferă îndrumări suplimentare.

Pentru avocați, *Codul deontologic al avocaților din Republica Moldova*, adoptat de Congresul Avocaților la 20 decembrie 2002, cu modificările adoptate de Congresul Avocaților din 23 martie 2007 și 1 iulie 2016, a fost aplicat pe perioada de timp cuprinsă de evaluare.

Conform art.8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de *integritate financiară* dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multispectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022).

După cum se menționează în Raportul Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, „Într-un sistem de verificări prealabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului

ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale”. Totodată, „În alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților”. Comisia de la Veneția, CDL-AD(2022)011-e, Kosovo - Opinia referitoare la documentul de concept privind verificarea integrității judecătorilor și procurorilor și proiectul de amendamente la Constituție, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 131-a sesiune plenară (Veneția, 17-18 iunie 2022), §§10,9.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, §352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul dreptului la un proces echitabil „civil” conform articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

În temeiul art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, aprobat la 2 mai 2022 în temeiul Legii nr. 26/2022 (în continuare „Regulament de evaluare”), numai dacă un candidat întrunește pe deplin toți indicatorii, așa cum sunt definiți în art. 8 alin. (2) – (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că acesta corespunde criteriilor de „integritate etică și financiară”.

III. Evaluarea candidatului

În timpul audierilor, candidatul a fost întrebat despre următoarele aspecte financiare și etice:

1) Neplata impozitului pe venit pentru perioada 2018 - 2021

a. Faptele

În declarațiile sale anuale de avere și interese personale (în continuare „declarație anuală”) pentru perioada 2018 - 2021, prezentate Comisiei, candidatul a declarat venit de la Cabinetul Avocatului „Valentin Caisîn” în sumă totală de 762.920 MDL. Conform Serviciului Fiscal de Stat („SFS”), niciun venit impozabil nu a fost înregistrat pe numele candidatului în perioada 2018 - 2021. Suma veniturilor obținute, dar nedeclarate în fiecare an, este prezentată în tabelul de mai jos.

Anul	Suma declarată Comisiei	Suma declarată Serviciului fiscal de stat
2018	182.438 MDL	0 MDL
2019	171.172 MDL	0 MDL
2020	161.100 MDL	0 MDL

2021	248.210 MDL	0 MDL
------	-------------	-------

În cadrul răspunsurilor sale la prima rundă de întrebări, transmise candidatului de către Comisie la 31 ianuarie 2023, candidatul a prezentat copii digitale ale declarațiilor cu privire la impozitul pe venit pentru persoanele care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției (în continuare “declarație cu privire la impozitul pe venit”), pe care acesta le-a depus la SFS la data de 2 februarie 2023 pentru perioada 2018 – 2023. Conform acestora, suma impozitului datorat pentru perioada 2018 – 2021 a fost de 72.562 MDL, fiind calculate și penalități în sumă de 2.226 MDL. Candidatul a explicat că penalitățile au fost calculate din cauza plății tardive a impozitelor.

În cadrul rundelor scrise ale întrebărilor de clarificare, candidatului i s-a solicitat să prezinte copii ale documentelor care confirmă achitarea impozitelor și să explice de ce a depus declarațiile cu privire la impozitul pe venit la SFS la 2 februarie 2023. În răspunsurile sale, candidatul a recunoscut că a prezentat tardiv declarațiile cu privire la impozitul pe venit la SFS. Candidatul a mai precizat că nu a avut posibilitatea să achite impozitul pe venit în perioada 2018 – 2021 din cauza unei situații financiare și familiale dificile, și că nu a început să aibă un venit stabil, decât după ce a semnat un contract cu Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat în anul 2021 de oferire a asistenței juridice garantate de stat. În perioada 2021 – 2022, candidatul a reușit să stingă toate datoriile sale (credite, împrumuturi). Candidatul a precizat că din suma totală, datorată ca impozit, de 72.562 MDL, și penalități, a achitat deja 43.186,52 MDL. Candidatul nu a prezentat vreo dovadă a faptului că ar fi achitat 43.186,52 MDL. Candidatul a mai precizat că suma impozitului restantă era de 29.375,48 MDL la 23 februarie 2023 pe care a spus că o va achita până la data de 3 martie 2023.

În cadrul audierilor în ședință publică, candidatul a recunoscut că a depus tardiv declarațiile cu privire la impozitul pe venit pentru anii 2018 – 2021 la SFS. Candidatul a menționat că intenționa să le depună mai devreme, și anume după ce a prezentat declarația pentru 5 ani Comisiei, la 3 ianuarie 2023, dar declarațiile se păstrasera în cabinetul personal al Cabinetului Avocatului, din cauza unei erori tehnice, și au fost trimise la SFS pe cale electronică la 2 februarie 2023. Candidatul a subliniat, de asemenea, că penalitățile calculate au însumat aproximativ 20.000 MDL, nu 2.226 MDL după cum indicase Comisia, iar cei 20.000 MDL se refereau la toți cei patru ani. Candidatul a reiterat că principalul motiv pentru depunerea tardivă a declarațiilor cu privire la impozitul pe venit la SFS a fost lipsa resurselor financiare pentru a achita impozitul pe venit din cauza demisionării sale din funcția de judecător, a activității limitate atunci când a început să practice avocatura și a lipsei altor resurse financiare în cadrul familiei, până în anul 2020. De asemenea, candidatul a reiterat că sora sa l-a ajutat să achite impozitele în anul 2023. De asemenea, candidatul a declarat că a achitat toate impozitele pe venit datorate până la data audierii, cu excepția a 9.000 MDL pe care ar fi trebuit să-i achite, dar nu a fost în măsură să o facă din cauza unei plăți restante din partea unui client. Candidatul nu avea la el dovada plății, însă și-a asumat angajamentul să o prezinte mai târziu.

După audiere, la 9 martie 2023, candidatul a prezentat Comisiei o copie a fișei electronice din cabinetul personal al Cabinetului Avocatului „Valentin Caisîn”, în care erau reflectate tranzacții care atestau următoarele plăți în trezoreria statului în perioada 24 februarie – 7 martie 2023: a) plata impozitului pe venit pentru perioada 2018 – 2021 în sumă de 72.503,09 MDL și b) plata

penalităților pentru aceeași perioadă, în sumă de 21.086,46 MDL. Soldul final, atât pentru impozitul pe venit, cât și pentru penalități, era zero.

În noiembrie 2022, candidatul și soția sa au procurat un apartament cu suprafața de 43,7 m.p. în mun. Chișinău, cu 33.000 USD. Candidatul a explicat că au fost folosite patru surse de mijloace financiare pentru procurarea apartamentului respectiv: trei contracte de împrumut, ale căror copii au fost prezentate Comisiei și economii personale în sumă de 40.000 MDL, 6.000 MDL și 3.300 EUR (acumulate din activitatea sa de avocat, dividende primite de la S.R.L. „Z.S.” și salariul soției sale).

În cadrul audierilor în ședință publică, având în vedere faptul că candidatul nu a avut venituri suficiente pentru a achita impozitul pe venit pentru perioada 2018 – 2021, acesta a fost rugat să identifice perioada de timp în care el și soția sa au reușit să economisească mijloacele financiare care au fost folosite pentru achiziționarea apartamentului și să explice sursa acestor economii. Candidatul a declarat că economiile s-au format pe parcursul anilor 2021 – 2022, când soția sa a lansat o afacere privată și a început să primească venituri de la una dintre companii, aceasta fiind și compania care a oferit unul dintre cele trei împrumuturi menționate mai sus, luate pentru a achita prețul apartamentului. Candidatul și-a început activitatea la Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat în anul 2021, ceea ce i-a permis să aibă un venit stabil, și a semnat un contract de asistență juridică cu o companie privată. Aceste noi surse de venit i-au permis acestuia și soției sale să acumuleze economii. Candidatul a mai menționat și că au reușit să economisească până la 126.000 MDL pe contul lor bancar cu scopul de a plăti datoria acumulată aferentă impozitului pe venit. Însă oportunitatea de a cumpăra apartamentul de alături a fost atât spontană, cât și avantajoasă pentru familie. Astfel, au luat decizia să folosească economiile acumulate pentru apartament și să se concentreze asupra datoriilor imediat după aceea. Candidatul a explicat, de asemenea, că inițial, el și soția sa au încercat să obțină un împrumut de la o bancă, dar nu l-au putut contracta în termenele foarte restrânse impuse de vânzător. După ce au primit un împrumut de la un prieten (unul dintre cele trei împrumuturi indicate mai sus), candidatul și soția sa au decis să cumpere apartamentul folosind împrumuturile și economiile personale acumulate.

b. Cadrul normativ

Conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial.

Pentru a determina dacă candidatul îndeplinește criteriul de integritate financiară, Comisia verifică dacă averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate conform art. 8 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

Conform art. 8 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 26/2022, la evaluarea integrității financiare a candidatei, Comisia trebuie să verifice respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea

deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export.

Conform art. 15 din Codul fiscal (în vigoare în anul 2021), persoanele care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției erau obligate să achite un impozit pe venit în mărime de 12% din venitul anual impozabil pentru anul 2021, iar conform art. 69⁴ din același cod (în vigoare în 2018 - 2020) – în mărime de 18% din venitul anual impozabil pentru anii 2018 – 2020.

Conform art. 69⁵ alin. (4) din Codul fiscal (în vigoare pentru perioada 2018 - 2021), persoanele care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției erau obligate să prezinte declarația cu privire la impozitul pe venit nu mai târziu de 25 martie a anului următor perioadei fiscale de declarare.

Conform art. 1 alin. (3) din Preambulul Codului Deontologic al Avocaților din Republica Moldova din 2002, în exercitarea profesiei sale, avocatul este obligat să acționeze pentru asigurarea accesului liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil, să contribuie, prin toate mijloacele legale, pentru a proteja profesia, demnitatea și onoarea corpului de avocați. Alin. (1) din Capitolul VII al aceluiași Cod prevede că avocatul va avea un comportament demn care să nu prejudicieze imaginea profesiei în societate.

Conform art. 2 alin. (7) din Preambulul Codului Deontologic al Avocaților din Republica Moldova din 2002, jurământul avocatului constituie esența juridico-morală de exercitare a profesiei. Conform art. 26 alin. (1) din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, avocatul depune următorul jurământ: „Eu, avocatul (numele, prenumele), jur să-mi aduc aportul la apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale omului, să-mi îndeplinesc conștiincios și onest îndatoririle de avocat, să păstrez secretul profesional și, prin comportamentul meu, să nu compromit onoarea profesională a avocatului”.

c. Motivarea

La evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică dacă averea dobândită de candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate și dacă candidatul a respectat regimul fiscal. De asemenea, Comisia verifică dacă candidatul a respectat normele de etică și conduită profesională a avocaților.

Atât în comunicarea scrisă cu Comisia, cât și în cadrul audierilor în ședință publică, candidatul a recunoscut că nu a achitat impozitul pe venit aferent sumei de 762.920 MDL, pe care a primit-o pentru activitatea sa în calitate de avocat în perioada 2018 - 2021. Suma cumulată a impozitelor pe venit a fost de 72.562 MDL și penalități în sumă de 21.086,46 MDL. La situația din 9 martie 2023, candidatul achitase întreaga sumă a impozitului pe venit și a penalităților datorate.

Conform legislației în vigoare, candidatul avea obligația să depună declarațiile privind impozitul pe venit până la 25 martie a fiecărui an pentru anul fiscal precedent. Candidatul a recunoscut că a depus tardiv declarațiile cu privire la impozitul pe venit pentru anii 2018 - 2021 la SFS. Acesta a explicat că intenționa să le prezinte după ce a prezentat declarația pentru 5 ani Comisiei, la

3 ianuarie 2023, dar din cauza unei erori tehnice, au fost trimise la SFS pe cale electronică abia la 2 februarie 2023. Faptul dat s-a produs după ce, la 31 ianuarie 2023, a fost trimisă candidatului prima rundă de întrebări ale Comisiei privind neplata impozitelor.

Candidatul a explicat că principala cauză pentru depunerea tardivă a declarațiilor cu privire la impozitul pe venit la SFS și pentru achitarea cu întârziere a impozitului, a fost lipsa resurselor financiare pentru plata impozitului pe venit, din cauza situației financiare dificile, personală și familială, până în anul 2021. Acesta a mai explicat și că odată ce el și soția sa au început să aibă venituri mai stabile, au început să facă economii pentru a achita impozitul pe venit datorat. Deși Comisia ia în considerare aceste explicații și faptul că candidatul și-a onorat obligația de plată a impozitelor pentru perioada 2018 – 2021 până la 9 martie 2023, Comisia a remarcat, de asemenea, că la sfârșitul anului 2022 candidatul a preferat să folosească economiile personale ale lui și ale familiei sale pentru a achiziționa un apartament, în loc să achite impozitele datorate. Explicațiile candidatului cu privire la intenția sa inițială de a folosi economiile acumulate pentru plata impozitelor și cu privire la oferta spontană și avantajoasă de a achiziționa un apartament, precum și achitarea impozitelor după ce Comisia a adresat întrebări despre acest subiect, nu pot atenua dubiile serioase cu privire la integritatea financiară și etică a candidatului din cauza faptului că nu a plătit impozitele timp de patru ani consecutivi în termenele prevăzute de lege.

Toți cetățenii trebuie să respecte legea, inclusiv legislația fiscală, iar atunci când nu o fac – să suporte consecințele. Din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial, este inexplicabilă acțiunea candidatului de a nu achita impozitul pe venit pentru activitatea de avocat pentru o perioadă de patru ani. Nerespectarea legii pune la îndoială conformitatea candidatului, cu criteriul etic.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară în temeiul art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. a), și cu criteriul de integritate etică, în temeiul art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, cu referire la neachitarea impozitului pe venit în perioada 2018 – 2021 în termenul prevăzut de lege și achitarea acestuia doar după ce Comisia a adresat întrebări în acest sens, care nu au fost înlăturate de candidat.

IV. Decizia

În temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. a), (4) lit. b), (5) lit. a) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară și, prin urmare, nu promovează evaluarea.

V. Calea de atac și publicarea deciziei

Conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, decizia poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate.

Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia este transmisă prin email candidatului și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care în cazul dat este Parlamentul. În cazul în care candidatul, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică pe pagina web a Parlamentului în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei.

Întocmită în limba engleza și tradusă în limba română.

Semnătura:

Herman von HEBEL,
Președinte al Comisiei